

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
Kantonalna uprava civilne zaštite
Broj: 18/03-44- /12
Tuzla, 22.08.2012.godine

I n f o r m a c i j a

o posljedicama visokih temperatura i suše tokom ljetnih mjeseci u 2012. godini, na području Tuzlanskog kantona

1. Uvod

Bosnu i Hercegovinu je u periodu od juna do augusta zahvatio toplotni talas sa temperaturama koje su se kretale i do 40 °C.

Posljedica visokih temperatura i suše u navedenim mjesecima su:

- 1) povećani broj požara,
- 2) problem u snabdijevanju stanovništva pitkom i industrijskom vodom i
- 3) štete na poljoprivrednim kulturama.

Izrazito suh i topao period, sa visokim dnevnim temperatura i padavinama koje su bile za oko 40 % niže od prosječnih za ovo doba godine, doveo je do smanjenja vodostaja u svim vodotocima na području Tuzlanskog kantona. Manji vodotoci su presušili, a nivo vode u akumulaciji Modrac se približava najnižem u proteklih desetak godina. Trenutno se kroz temeljne otvore brane ispušta 1m³/s vode što omogućava održavanje biološkog minimuma u rijeci Spreči nizvodno od akumulacije.

2. Požari na području Tuzlanskog kantona

I Uvod

Kantonalna uprava civilne zaštite (KUCZ), je svakodnevno putem Kantonalnog operativnog centra, prikupljala podatke o požarima na području Tuzlanskog kantona.

II Pregled registrovanih požara

Tokom mjeseca juna registrovane su slijedeće vrste požara: stambeni objekti 9, poslovni objekti 2, industrijski objekti 1, pomoćni objekti 9, infrastrukturni objekti 2, šumski požari 2, nisko rastinje 9, motorna vozila 11 i ostalo (sijena, deponije smeća, kontejneri i sl.) 25, odnosno ukupno je registrovano 70 požara, na čijem gašenju su bile angažovane vatrogasne jedinice. (U junu 2011. godine zabilježeno je ukupno 69 požara, od kojih 2 šumska i 5 požara niskog rastinja).

U julu su registrovane su slijedeće vrste požara: stambeni objekti 9, industrijski objekti 1, pomoćni objekti 8, infrastrukturni objekti 3, šumski požari 11, nisko rastinje 38, motorna vozila 4 i ostalo (sijena, deponije smeća i sl.) 30, odnosno ukupno 104 požara. (U julu 2011. godine zabilježena su ukupno 44 požara, od kojih 6 šumskih i 8 požara niskog rastinja).

Do 21.08.2012. godine registrovano je ukupno 211 požara, i to: stambeni objekti 7, industrijski objekti 1, pomoćni objekti 8, infrastrukturni objekti 1, šumski požari 65, nisko rastinje 114, putničko motorno vozilo 3 i ostalo (sijena, deponije smeća i sl.) 12. (U augustu 2011. godine zabilježeno je ukupno 129 požara, od kojih 18 šumskih i 35 požara niskog rastinja).

Iz navedenog se može zaključiti da se broj registrovanih požara tokom jula i augusta značajno povećao u odnosu na prošlu godinu, naročito broj požara na niskom rastinju i broj šumskih požara.

Većina registrovanih požara je bila manjeg intenziteta. Efikasnom intervencijom vatrogasnih jedinica ovi požari su brzo lokalizovani, a zatim i ugašeni, u toku istog dana kada su se i desili.

Međutim, potrebno je izdvojiti nekoliko požara u navedenom periodu:

- Dana 13.06.2012. godine u naselju Prijeko Brdo, općina Gračanica, u potpunosti je izgorjela porodična kuća u kojoj su smrtno stradale dvije starije osobe. Požar su ugasili pripadnici VJ Gračanica.
- U općini Banovići, na lokalitetu Velika Zlaća, dana 09.07.2012. izbio je veliki šumski požar koji je zahvatio površinu od oko 60 hektara crnogorične šume i niskog rastinja. Zbog nepristupačnosti terena nije bila moguća upotreba vatrogasnih i drugih vozila, pa su gašenje požara pristupili i zaposlenici JP "Šume TK". Požar su stavili pod kontrolu narednog dana, a 11.07.2012. požar je bio lokalizovan. Požar je i nekoliko narednih dana bio aktivan u vidu prizemnog tinjanja panjeva i niskog rastinja zbog čega su zaposleni u JP "Šume TK" dežurali u blizini požarišta.
- Dana 01.08.2012. godine na području Velike Zlaće, lokalitet Zelenboj – Ravni bor, uslijed udara groma došlo je do šumskog požara koji je zahvatio oko 20 ha šume. U toku dana 30 radnika JP "Šume TK", su uspjeli staviti požar pod kontrolu. Radi nepristupačnosti terena nije bilo moguće koristiti vatrogasna vozila.
- U naselju Mušići, općina Banovići, 02.07.2012. godine aktiviran je podzemni požar uglja. VJ Banovići izvršila je djelimično otkopavanje požarišta i natapanje terena vodom. Ovaj postupak gašenja je svakodnevno ponavljan, a požar je tek nakon mjesec dana ograničen i konačno ugašen.
- Dana 08.08.2012. godine izbio je požar na privatnoj kući u naselju Puračić. Prilikom ove intervencije lakše tjelesne povrede zadobio je jedan vatrogasac. U gašenju požara su, pored pripadnika VJ Lukavac, učestvovali i pripadnici DVD Puračić.
- Na lokalitetu Ravna Trešnja, općina Tuzla, od 03.08.2012. godine aktivan je požar niskog rastinja i šume. Navedeni požar je više puta lokalizovan od strane VJ Tuzla, a dana 12.08.2012. godine požar je ponovo bio aktivan, te je ugrozio stambene objekte, pa je zbog nepristupačnog terena, angažovana mehanizacija koja je prokrčila pristupni put do požarišta. VJ Lukavac je kao ispomoć uputila jednu cisternu za dopremanje vode. Požar je lokalizovan i ugašen. Problem u gašenju požara predstavljala su i neeksplozivna ubojna sredstva, takozvani zvončići, kao posljedica korištenja kasetnih bombi u proteklom ratu na navedenom lokalitetu.

Na osnovu zahtjeva za pomoć koji je uputila Federalna uprava civilne zaštite (FUCZ) dana 21.07.2012. godine, Kantonalna uprava civilne zaštite je u suradnji sa OSCZ Kalesija, Srebrenik i Tuzla organizirala slanje pomoći u općinu Konjic, na čijem je području izbio veliki šumski požar.

Poslane su dvije cisterne komunalnih preduzeća iz Srebrenika i Tuzle te jedno vatrogasno vozilo iz Kalesije sa tri člana posade. Zadatak je uspješno obavljen na lokalitetu Glavatičevo, a ekipe su se vratile 22.07.2012. godine u večernjim satima.

III Zaključak

Iako su veoma nepovoljni vremenski uslovi značajno povećali požarnu opasnost na području Tuzlanskog kantona, nije došlo do požara velikih razmjera. Povećan je broj registrovanih šumskih požara i požara niskog rastinja.

Većina registrovanih požara je bila manjeg intenziteta. Efikasnom intervencijom vatrogasnih jedinica ovi požari su brzo lokalizovani, a zatim i ugašeni, u toku istog dana kada su se i desili.

U gašenju šumskih požara značajan doprinos su dali i uposlenici JP "Šume TK".

3. Problemi sa vodosnabdijevanjem

I Uvod

Nepovoljna hidrološka situacija koja je zahvatila region i odsustvo padavina tokom ljetnih mjeseci, prouzrokovali su mnoge probleme u vodosnabdijevanju stanovništva i privrednih subjekata Tuzlanskog kantona (TK).

Dugotrajni period izrazito visokih temperatura zraka (preko 35 °C) bez padavina, izazvao je stalno opadanje nivoa rijeka, sušu a samim tim i smanjenje izdašnosti izvorišta, što je kod većine vodoopskrbnih sistema dovelo do opadanja pritiska ili do potpunog prestanka distribucije pitke vode.

II Pregled stanja po općinama

Banovići

Ugrožena su sva naseljena mjesta, a najteže stanje je u onim područjima koja se napajaju sa gradskog vodovoda i gdje se uvode dnevne i noćne redukcije. U MZ Podgorje kao i u sve pogone RMU "Banovići", vrši se svakodnevno dostavljanje pitke vode cisternama komunalnog preduzeća.

Čelić

Četiri MZ (Drijenjača, Humci, Nahvioci i Ratkovići) imaju probleme sa dotokom pitke vode stanovništvu tako da su uvedene dnevne redukcije vode. U ostalom djelovima općine vodosnabdijevanje je uredno.

Doboj Istok

U svim MZ izraženi su problemi dostave pitke vode stanovništvu i privrednim subjektima, naročito na prostoru MZ Stanić Rijeka, gdje se uvode višečasovne redukcije vode za piće. U drugim MZ na području općine vodosnabdijevanje je uredno.

Gračanica

Odsustvo padavina tokom ljeta odrazilo se na izdašnost izvorišta u svim mjesnim zajednicama na području općine Gračanica, gdje je stanje u vezi vodosnabdijevanja izuzetno teško, a mnoga naselja, preko Savjeta MZ podnose zahtjeve za dostavu vode cisternama. U 16 MZ na snazi su redukcije vode u trajanju od nekoliko sati, pa do 24-satne u MZ Malešići, gdje stanovnici dobijaju vodu tek 1-2 sata dnevno. U MZ Babići i Škahovica stanovništvo dobija vodu za piće tek nakon 24 sata.

Gradačac

Prema podacima OSCZ, na području općine Gradačac uvedene su dnevne i noćne redukcije vode za piće jedino u gradskim mjesnim zajednicama. Nisu zabilježeni značajni problemi u vezi snabdijevanja vodom u ostalim djelovima općine.

Kalesija

Na području općine stanje vodosnabdijevanja odvija se otežano. Voda se putem cisterni profesionalne vatrogasne jedinice iz Kalesije, svakodnevno dostavlja za MZ: Vukovije, Tojšići, Kikači, Sarači, Milljanovci i Rainci Gornji.

Kladanj

Problemom nedostatka pitke vode pogođene su sve mjesne zajednice na području općine. U MZ Stupari pojedina naselja nemaju ni minimalan dotok, dok u samom naselju stanovništvo dobija vodu 1-2 sata dnevno.

Pripadnici Vatrogasnog društva Kladanj, svakodnevno cisternama dostavlja vodu do ugroženih naselja i perifernih mjesta u MZ Stupari (naselja: Crijevčiči, Tranače, Mladež i Nočajevići).

Lukavac

Na osnovu podataka dobijenih od OSCZ Lukavac, na području ove općine zabilježeni su problemi vezani za vodosnabdijevanje stanovništva, gdje se u pojedina naselja uvode dnevne redukcije, dok se u MZ Prline i MZ Šikulje voda dostavlja vatrogasnim cisternama.

Sapna

Na području općine Sapna uvedene su redukcije u MZ Vitinica i Kovačevići.

Srebrenik

Problemi vodosnabdijevanja stanovništva, uslijed nedostatka padavina, javljaju se još od mjeseca juna, od kada se vrši intenzivna distribucija vode za piće cisternama vatrogasne jedinice i komunalnog preduzeća. Najteže stanje je u naseljima: Tinja, Podorašje, Previle, Jasenica, Zahirovići, Brezik, Potpeć, Gornji Srebrenik, Moranjci i Čifluk.

Teočak

Na području općine Teočak nisu zabilježeni problemi oko vodosnabdijevanja stanovništva.

Tuzla

Na područje općine distribucija pitke vode cisternama vrši se u većini onih naselja koja nisu priključena na gradski vodovod. Dostavu svakodnevno u više mjesnih zajednica vrše: JKP "Komunalac", JKP "Vodovod i kanalizacija" i PVJ Tuzla. Iz više naselja (rubna područja općine) dolaze zahtjevi za dostavom vode za piće cisternama, tako da broj onih koji traže pomoć nije konačan.

Živinice

Na cijelom području općine Živinice, primjetan je nedostatak vode za piće, a u MZ: Višća, Gornje Živinice, Podgajevi, Stari Đurđevik, Kovači i Dubrave, angažiraju se cisterne JP "Komunalno" Živinice, za dostavu vode stanovništvu.

Općina Živinice je 14.08.2012. godine uputila KUCZ zahtjev za pomoć u kome traže novčana sredstva koja bi im omogućila kontinuitet u snabdjevanju građana pitkom vodom.

III Zaključak

U svim općinama Tuzlanskog kantona, izuzev općine Teočak, prisutan je problem nedostatka pitke vode i povećane distribucije cisternama do onih dijelova lokalne zajednice kod kojih su posljedice suše najizraženije.

Prijevoz vode u autocisternama, na dan 22.08.2012. godine, vršio se u općinama: Banovići, Gračanica, Čelić, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Srebrenik, Tuzla i Živinice.

Najteža situacija je na području općina Gračanica, Tuzla i Srebrenik gdje se svakodnevno vrši dostava velike količine vode za piće najugroženijim mjesnim zajednicama.

Obzirom da sušni period još uvijek traje, može se očekivati pogoršanje stanja u vezi sa vodosnabdijevanjem stanovništva.

4. Posljedice suše na ovogodišnji poljoprivredni rod

I Uvod

Početak godine bilo je vidljivo da snijeg nije bitno popravio stanje vode u tlu. Kiša je u mjesecu junu pomogla ratarskim kulturama, međutim, dugotrajna suša koja je potom uslijedila nepovoljno se odrazila na njih.

II Pregled stanja

Zbog suše najugroženiji su bili proljetni usjevi, a zasadi kukuruza su skoro potpuno uništeni. Štete od suše su zabilježene i na voćnjacima i povrtlarskim kulturama, a uslijed nedostatka sijena ispaštati će i uzagajivači stoke. U Tuzlanskom kantonu, bar što se tiče sektora proizvodnje mlijeka, proizvođači mlijeka već dva mjeseca imaju problem da obezbijede dovoljne količine stočne hrane.

Kantonalna uprava civilne zaštite ne raspolaže preciznijim podacima o visini šteta koje je suša prouzročila poljoprivrednicima u pojedinim općinama ali one su evidentne. Prinosi su po svemu sudeći prepolovljeni, a do sada su KUCZ štete na usjevima prijavljene jedino u općini Srebrenik.

Najteže stanje je u Čeliću, Gradačcu, Teočaku i Srebreniku dok je situacija nešto bolja u dolini rijeke Spreče.

III Zaključak

Nepovoljni agrometeorološki uslovi se nastavljaju i ove sedmice, bez padavina i s visokim temperaturama, što će dovesti do pogoršanja stanja.

Suša će umanjiti ovogodišnje prinose i time izazvati poremećaje u snabdjevanju stanovništva poljoprivrednim proizvodima te prouzročiti povećanje njihovih cijena. To će dodatno narušiti životni standard građana.

5) Zaključna razmatranja

Na osnovu svega navedenoga može se zaključiti da su visoke temperature i suša u toku ljetnih mjeseci 2012.godine prouzrokovali probleme u vodosnabdijevanju stanovništva, pojavu velikog broja požara i značajno umanjenje prinosa u voćarstvu i poljoprivredi.

Štete koje su pretrpjele općine i građani su veoma velike.

Zbog svega navedenoga potrebno je izvršiti detaljnu analizu stanja i na osnovu toga sagledati mogućnosti pružanja pomoći.

Direktor

Mr.sc. Zdenko Tadić